

**Oświadczenie Zarządu Województwa Mazowieckiego
podsumowujące uwzględnienie aspektów środowiskowych
w Regionalnym Programie Operacyjnym
Województwa Mazowieckiego 2007 - 2013**

Wypełniając wymogi art. 31 do 45 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.06.129.902) oraz Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. (Dz.U.U.E.L.01.197.30 z dnia 21 lipca 2001 r.), oświadczam co następuje:

1. *Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007- 2013* (RPO WM) w formie przyjętej będzie udostępniony społeczeństwu (w sposób zwyczajowo przyjęty m.in.: Internet i publikacja), a kompetentne organy (posiadające interes prawny) i społeczeństwo będą powiadomione o decyzji przyjęcia RPO WM.

2. W przygotowaniu RPO WM, wszystkie aspekty środowiskowe zostały przeanalizowane i wzięte pod uwagę. *Prognoza Oddziaływania na Środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007- 2013*, opinie kompetentnych organów oraz wyniki konsultacji społecznych zostały uwzględnione zgodnie z wymogami prawa w tym względzie.

3. Monitoring środowiskowy będzie realizowany w oparciu o istniejące i działające uprawnione organy ochrony środowiska. Monitoring będzie realizowany ex post i ex ante na poziomie realizacji poszczególnych priorytetów RPO WM za pomocą ewidencjonowania i kontroli osiągnięcia wskaźników środowiskowych na poziomie projektów. Osobny system nadzoru będzie wprowadzony przy monitoringu wpływu realizacji priorytetów na obszary szczególnie wrażliwe (w tym w szczególności obszary Natura 2000). System ten opierać się będzie o istniejące organy odpowiedzialne oraz strukturę monitoringu, której celem będzie analiza możliwości występowania konfliktów przy realizacji projektów na terenach objętych ochroną i z nimi sąsiadujących. Elementem monitoringu środowiskowego jest również system oceny kryterialnej projektów kwalifikowanych do realizacji w ramach poszczególnych priorytetów RPO WM.

4. Powyższe aspekty zostały opisane dokładnie w *Prognoza Oddziaływania na Środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007- 2013*.

W imieniu Województwa Mazowieckiego
(-) Marszałek Województwa Mazowieckiego

Załącznik nr 1.

Zasady realizacji RPO WM w obszarze środowiska przyrodniczego

Wszystkie działania związane z realizacją RPO WM będą wdrażane z poszanowaniem prawa wspólnotowego oraz prawa krajowego, zgodnie z dyrektywami oraz dokumentami strategicznymi wszystkich poziomów w danym obszarze wsparcia.

Program będzie realizowany w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju, co oznacza, iż wzrost gospodarczy osiągnięty w wyniku wdrażania RPO WM prowadzić będzie do zwiększania spójności społecznej regionu oraz podnoszenia jakości środowiska naturalnego poprzez m.in. ograniczanie szkodliwego wpływu produkcji i konsumpcji na stan środowiska i ochronę zasobów przyrodniczych.

Projekty współfinansowane w ramach RPO WM będą w pełni zgodne z postanowieniami dyrektyw: oceny oddziaływania na środowisko, siedliskowej i ptasiej. W fazie wyboru projektów zostaną zastosowane odpowiednie kryteria kwalifikacyjne celem zagwarantowania, że projekty spełniają wymagania nakreślone przez wyżej wymienione dyrektywy.

Powyższe zasady będą respektowane na każdym etapie realizacji Programu, zwłaszcza jako jeden z ważnych elementów procesu oceny zgłoszonych projektów. Wpływ RPO WM na środowisko zostanie poddany analizie z wykorzystaniem systemu monitoringu programu, a także w trakcie procesu jego ewaluacji.

Ocena oddziaływania na środowisko RPO WM

Zgodnie z art. 40 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z dnia 20 czerwca 2001 r., nr 62, poz. 627) dokonano oceny oddziaływania na środowisko realizacji RPO WM. W ramach tego postępowania sporządzona została, zgodnie z art. 41, ust. 2 i 2a wymienionej ustawy – prognoza oddziaływania na środowisko, stanowiącą dokument, o którym mowa w dyrektywie 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. UE L 197 z 21 lipca 2001 r.).

Prognoza Oddziaływania na Środowisko RPO WM (POŚ) wykonana została w zakresie ustalonym, w art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska.

Konsultacje społeczne *Prognozy Oddziaływania na Środowisko RPO WM* zostały ogłoszone na łamach „Rzeczpospolitej” 25 września 2006 r. Równoległe tekst POŚ projektu RPO WM wraz z formularzem zgłaszania uwag zamieszczono na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego (www.mazovia.pl). Konsultacje trwały 21 dni, od 25 września do 16 października 2006 r. Autorzy POŚ ustosunkowali się do zgłoszonych uwag w stosownych pismach skierowanych do Urzędu, a w określonych przypadkach nanieśli zmiany w tekście omawianego dokumentu.

Nietechniczne streszczenie informacji zawartych w *Prognozy Oddziaływania na Środowisko RPO WM* jest jednym z elementów Programu.

Przyjmując rekomendacje wynikające z *Prognozy Oddziaływania na Środowisko RPO WM*, Instytucja Zarządzająca RPO WM deklaruje stosować działania zapobiegające, redukujące, rekompensujące negatywne efekty realizacji RPO WM w obszarze środowiska przyrodniczego na każdym poziomie wdrażania Programu. Jednym z najważniejszych elementów zapobiegania negatywnemu wpływowi realizacji RPO WM jest wymóg przygotowania Oceny Oddziaływania na Środowisko dla projektów inwestycyjnych wspieranych w ramach Programu.

Wyniki przeprowadzonych konsultacji *Prognozy Oddziaływania na Środowisko RPO WM*

Zgodnie z art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska w RPO WM, w części dotyczącej POŚ przedstawiono informacje dotyczące:

1. ustaleń zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
2. opinii organu ochrony środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego,
3. wyników udziału społeczeństwa,
4. informacji o sposobie analizy realizacji postanowień dokumentu.

Ad. 1.

Zgodnie z art. 41 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U., 2006, nr 129, poz. 902, tekst jednolity) ocena oddziaływania na środowisko RPO WM powinna m. in. zawierać informacje o zawartości, głównych celach RPO WM oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami, określać, analizować i oceniać istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji RPO WM, określać, analizować i oceniać stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem, określać, analizować i oceniać istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych, analizować i oceniać cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia RPO WM oraz, w jaki sposób te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

W pierwszej części opracowania przedstawiono podstawę prawną sporządzenia POŚ, główne cele, a także metody wykorzystane do oceny oddziaływania RPO WM na środowisko.

Rozdział drugi dotyczy zawartości RPO WM, powiązań z innymi dokumentami strategicznymi i aktami z zakresu ochrony środowiska. W wyniku przeprowadzonej analizy dokumentów wykazano spójność pomiędzy RPO WM a dokumentami strategicznymi na szczeblu krajowym i międzynarodowym.

Charakterystykę wybranych elementów środowiska przyrodniczego przedstawiono w następnej części opracowania. Wśród nich uwzględniono położenie geograficzne, ukształtowanie powierzchni, klimat, wody powierzchniowe i podziemne, florę i faunę. W rozdziale tym analizowano także formy ochrony przyrody w tym obszary Natura 2000.

Rozdział czwarty prezentuje potencjał społeczno-gospodarczy Mazowsza. Omówiono tu następujące zagadnienia: potencjał ludnościowy, poziom zdrowotności, przemysł, usługi, innowacyjność gospodarki, infrastrukturę techniczną i społeczną, atrakcyjność turystyczną.

Część piąta POŚ omawia zagrożenia środowiska takie, jak zanieczyszczenia powietrza, hałas i promieniowanie elektromagnetyczne; odpady, zagrożenie zanieczyszczeniem wód, degradacja gleb i gruntów, awarie i straty w bioróżnorodności.

W rozdziale szóstym przeprowadzono ocenę oddziaływania przedsięwzięć RPO WM na środowisko, uwzględniając dwa jego komponenty, tj. środowisko przyrodnicze i człowieka. W efekcie opracowano macierz skutków środowiskowych, w której zaprezentowano wpływ priorytetów na elementy środowiska.

W ostatnim rozdziale dokonano podsumowania i wykazano jakie konsekwencje może mieć brak realizacji priorytetów RPO WM. Skutki środowiskowe, do których dojdzie w wyniku realizacji zamierzonych przedsięwzięć, mogą mieć różny charakter (bezpośrednie, pośrednie), mogą też

oddziaływać w różnym horyzoncie czasowym. Z drugiej strony zaniechanie realizacji RPO WM może również wywołać negatywne efekty dla środowiska.

W POŚ przeprowadzono analizę przedsięwzięć, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko i będą wymagać sporządzenia osobnego raportu oddziaływaniu na środowisko oraz przedsięwzięć, dla których obowiązek sporządzenia takiego raportu może być wymagany. Poziom ogólności zapisu projektów w ramach RPO WM utrudnia jednoznaczną ocenę ich stopnia szkodliwości dla środowiska i klasyfikacji ich do ww. grup. Analiza porównawcza krajowych PO, RPO WM i Rozporządzeń Rady Ministrów dotyczących oddziaływania inwestycji na środowisko pozwoliła na identyfikację typów projektów realizowanych w ramach RPO WM, które teoretycznie mogą znaleźć się w kategoriach wymienionych w ww. Rozporządzeniach Rady Ministrów. Do kategorii tych należą:

- inwestycje z zakresu energetyki,
- biopaliwa,
- infrastruktura transportowa,
- gospodarka odpadami,
- infrastrukturę wodno-kanalizacyjną,
- infrastruktura turystyczno-kulturalna,
- infrastruktura radiokomunikacyjna.

Priorytet I. Tworzenie warunków dla rozwoju potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości na Mazowszu RPO WM potencjalnie może wiązać się z licznymi inwestycjami szkodliwymi lub znacząco pogarszającymi stan środowiska, dotyczy to przede wszystkim grup działań takich jak: inwestycje w przemyśle spożywczym, chemicznym, skórzanym, drzewnym i papierniczym.

Z analizy przedstawionego materiału wynika, że realizacja Priorytetów RPO WM może w największym stopniu zagrozić bioróżnorodności. Problemem mogą być także przekształcenia krajobrazu i wytwarzane odpady. Najbardziej pozytywny wpływ ujawni się potencjalnie w poziomie ekonomicznych podstaw bytu mieszkańców województwa i w poziomie ich zdrowotności. Pozytywne skutki realizacji priorytetów są mocno zróżnicowane. Najmniejsze skutki dotyczyć będą surowców odnawialnych i zmiany stosunków wodnych.

Jeżeli rozpatrywać każdy z priorytetów oddzielnie, to okaże się, że najbardziej neutralnym dla środowiska jest *Priorytet VI. Wykorzystanie walorów naturalnych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji* i *Priorytet II. Przyspieszenie e-Rozwoju Mazowsza*. Szczegółowa analiza działań wykazała, że wpływ na środowisko nie pojawi się przy realizacji „Promocji i informacji” (*Priorytet VI*) i „Monitoringu i ochrony środowiska” (*Priorytet IV*). Największy pozytywny wpływ na środowisko może mieć „Wspieranie sektora MSP”. Trzeba tu podkreślić, że jednocześnie wykazano, iż działanie to może oddziaływać na środowisko bardzo negatywnie. Podobnie oceniono *Priorytet VI* oraz *III*, w kategorii przedsięwzięć „Budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury transportowej”. Wśród dużych projektów do inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko należy zaliczyć rozbudowę lotniska w Modlinie.

Takie oceny wskazują na, podkreślany już wcześniej, różnorodny i niejednoznaczny potencjalny wpływ przedsięwzięć na środowisko. Dodatkowo warto zaznaczyć, że propozycje sformułowane są ogólnie – tak jak wymagają tego przepisy, nie ocenia się szczegółowych lokalizacji.

Analiza skutków środowiskowych mogących potencjalnie wystąpić w efekcie realizacji RPO WM, wykazała zróżnicowany wpływ poszczególnych przedsięwzięć na elementy środowiska. Największy wpływ na środowisko rozpoznano wśród przedsięwzięć następujących Priorytetów: *Regionalny system transportowy, Wzmocnienie roli miast w rozwoju regionu, Tworzenie*

warunków dla rozwoju potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości na Mazowszu i Środowisko, zapobieganie zagrożeniom i energetyka.

W POŚ ujawniono także wyraźne zróżnicowanie potencjalnych skutków zaniechań realizacji RPO WM. Zaproponowano działania łagodzące dla środowiska w związku z realizacją działań przewidzianych w ramach poszczególnych priorytetów i dużych inwestycji. Poza oczywistymi skutkami jakie pociągnie za sobą wstrzymanie działań w zakresie ochrony środowiska, przykładem może być priorytet „Regionalny system transportowy”. Inwestycje w infrastrukturę transportową, np. budowę obwodnic, pozwolą na odciążenie wybranych dróg i zmniejszenie w ich pasie emisji zanieczyszczeń i hałasu. Brak inwestycji spowoduje dalszą degradację środowiska i pogorszenie jakości życia. Szczegółowa ocena wpływu na środowisko projektowanych inwestycji będzie mogła być dokonana dopiero po wyznaczeniu ich lokalizacji.

Ad. 2.

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska organem właściwym do uzgadniania zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz opiniowania projektów jest, w odniesieniu do postępowań innych niż przeprowadzane przez centralne organy administracji rządowej, państwowy wojewódzki inspektor sanitarny. Zgodnie z art. 42 ww. ustawy organ opracowujący RPO ma obowiązek uzgodnienia kształtu POŚ, w tym przypadku, z Wojewodą Mazowieckim i Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Warszawie. Zarówno Wojewoda Mazowiecki (w piśmie z dnia 23 maja 2006r., znak WŚR.I.łk 0717/72/06) jak i Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny (w piśmie z dnia 18 lipca 2006r., znak ZNS. 7175-2117-867/06/HN) zwrócili uwagę na zastosowanie przy opracowaniu POŚ ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

W ostatecznej wersji POŚ RPO WM uwzględniono również uwagi Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie zgłoszone w piśmie z dnia 2 listopada 2006 r. (znak ZNS.7170-840-270/06.EG) oraz Wojewody z 27 października 2006 (znak WŚR.I.DC.0716/72/06). Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie zgłosił dwie uwagi do POŚ RPO WM. Pierwsza z nich dotyczyła nierozwiązanej w stopniu dostatecznym gospodarki odpadami medycznymi (w związku z powyższym dodano „Zdaniem Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie w dostatecznym stopniu nie rozwiązano problemu usuwania niebezpiecznych odpadów medycznych na terenie województwa mazowieckiego.”). Druga z uwag odnosiła się do infrastruktury drogowej. Ponieważ zapisy RPO WM miały wysoki stopień ogólności i nie odnosiły się do konkretnych lokalizacji, autorzy POŚ RPO WM nie mogli uwzględnić tej uwagi. Wojewoda Mazowiecki nie wniósł żadnych uwag do POŚ RPO WM.

Ad. 3.

Dokument POŚ został poddany 21 dniowym konsultacjom społecznym. W ich wyniku wpłynęło 8 uwag z Urzędu Miasta w Wołominie. Zostały one uwzględnione przy ostatecznym opracowaniu POŚ. W przypadku uwag zgłoszonych przez Urząd Miasta w Wołominie uwzględniono je pozytywnie. Jedynie przyjęta wcześniej definicja „środowiska” nie uległa zmianie zgodnie z Załącznikiem I (pkt. f) Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. UE z 21 lipca 2001 r. L 197/30).

Ad. 4.

System monitorowania realizacji celów i zadań ochrony środowiska będzie oparty o przedstawiony w RPO WM system wskaźników. Ponadto pod uwagę zostanie wzięty system monitorowania realizacji i ewaluacji RPO WM.

Monitorowanie znaczącego wpływu na środowisko wynikającego z realizacji RPO WM będzie prowadzone wg obowiązujących procedur przez odnośne instytucje:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną.